

Commissie voor de
milieueffectrapportage

terugblikken & vooruitzien

Commissie m.e.r. in 2014 en haar visie op de toekomst

*Duidelijke
vraag naar
vrijwillig
advies*

lees erover op pagina 4

Structuurvisie
en m.e.r.
bepalen
besluit over
schaliegas

lees erover op pagina 8

**Toetsing
m.e.r.** voor
omstreden
dam in
Benin

lees erover op pagina 15

M.e.r.-
praktijk
in beeld

lees erover op pagina 21

**Kwaliteit
blijft
voorop-
staan**

lees erover op pagina 26

Wat doet de Commissie?

M.e.r. in Nederland

M.e.r. Internationaal

Kennis & communicatie

Toekomstvisie

Inhoudsopgave

1. Wat doet de Commissie?

- Voorwoord 3
- Adviezen in 2014 4
- Kwaliteit 6

2. M.e.r. in Nederland

- Schaliegas 8
- Europese m.e.r.-richtlijn en Omgevingswet 9
- Uitnodigingsplanologie 10
- Windenergie 11
- Luchthavens 12
- Gezondheid 13
- Overnachtingshaven Lobith 14

3. M.e.r. Internationaal

- Omstreden dam Benin en Togo 15
- Ondernemen in het buitenland 16
- Olie- en gasexploitatie in Zanzibar 17
- Plan-m.e.r. in China en Nederland 18
- Dutch Sustainability Unit 19
- EIA mapping 20

4. Kennis & communicatie

- Nederland 21
- Internationaal 23

5. Toekomstvisie

- Nederland 26
- Internationaal 27

6. Organisatie

- Financiën en personeel 28
- Medewerkers 29
- Leden en adviseurs 30

7. Uitgebrachte adviezen

- Nederland 32
- Internationaal 35

Afkortingen 39

Colofon 40

Voorwoord

Dames en Heren,

Op 1 maart 2014 startte ik als voorzitter van de Commissie m.e.r. Door mijn werk bij Shell kende ik natuurlijk de rol die de Commissie als onafhankelijke partij speelt in het borgen van de kwaliteit van milieu-informatie. Een belangrijke rol, waaraan ik met overtuiging mijn bijdrage lever. Het afgelopen jaar is mijn enthousiasme alleen maar toegenomen, vanwege de grote expertise en kwaliteit die ik tegenkom bij deskundigen en secretariaat en dankzij de inspirerende contacten met bevoegde gezagen en initiatiefnemers.

Het aantal adviestrajecten in Nederland nam in 2014 af met 40%. Het economisch tij is daar ongetwijfeld debet aan, evenals de kostendekkende tariefstelling die we halverwege 2014 invoerden. Een ingrijpende stap: de verhoogde tarieven blijken voor kleinere gemeenten een barrière. Halverwege 2014 werd ook duidelijk hoe de regering de nieuwe Omgevingswet op hoofdlijnen wil invullen en wat daarvan mogelijke consequenties zijn voor milieueffectrapportage. De overheid wil meer flexibiliteit, vrijheid en maatwerk, gekoppeld aan groter vertrouwen in het bestuur. Ik vind het essentieel dat de wetgever dan ijkpunten inbouwt die borgen dat flexibiliteit en vrijheid niet ten koste gaan van milieukwaliteit en rechtszekerheid. Vroege participatie, onafhankelijke toetsing en goede monitoring in m.e.r. garanderen deze borging. Ik zal me daarom sterk maken om deze een plek te geven in de nieuwe wet. Ook buiten de landsgrenzen ben ik in mijn Shell-carrière de Commissie al meermalen tegengekomen. Veel Nederlandse investeringen in het

buitenland zijn m.e.r.-plichtig onder de lokale wetgeving. Dat kan een groot goed zijn, mits het m.e.r.-proces goed georganiseerd is en van hoge kwaliteit. De Commissie helpt daarbij. Het verheugt me dan ook zeer dat onlangs is besloten dat de Commissie voor advisering ingeschakeld kan worden binnen de nieuwe bedrijfslevenfondsen, in alle 66 landen waar deze fondsen actief zijn. Nederlandse bedrijven hebben meestal een goede milieureputatie in het buitenland en zij hebben er baat bij als de lat voor nieuwe initiatieven qua duurzame ontwikkeling hoog ligt.

Ik ben ervan overtuigd dat veel partijen in binnen- en buitenland de komende jaren gebruik zullen maken van onze expertise en ik hoop velen van u daarbij te treffen.

Kees Linse,
Voorzitter Commissie voor de milieueffectrapportage

Wat doet de Commissie?

Voorwoord

Adviezen in 2014

Kwaliteit

Wat doet de Commissie?

 M.e.r. in Nederland

 M.e.r. Internationaal

 Kennis & communicatie

 Toekomstvisie

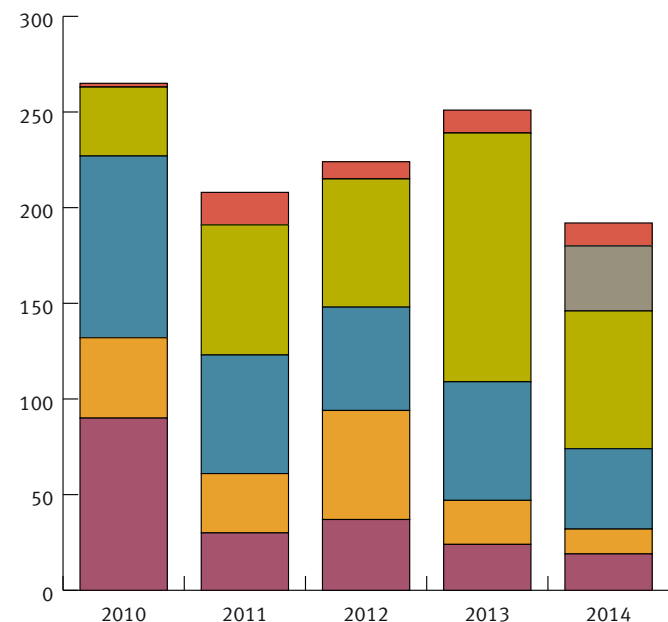
Adviezen in 2014

In 2014 bracht de Commissie 192 adviezen uit:

- 19 adviezen reikwijdte & detailniveau project-m.e.r. of combinatie plan-/project-m.e.r.;
- 13 adviezen reikwijdte & detailniveau plan-m.e.r.;
- 42 toetsingsadviezen project-m.e.r. of combinatie plan-/project-m.e.r.;
- 72 toetsingsadviezen plan-m.e.r.;
- 34 vrijwillige toetsingsadviezen over aanvullende informatie op het milieueffectrapport;
- 12 overige vrijwillige adviezen.

Ten opzichte van 2013 daalde het aantal toetsingsadviezen met 41%. De piek die in 2013 optrad vanwege actualisatie van bestemmingsplannen is in 2014 verdwenen.

Aantal en type uitgebrachte adviezen 2010-2014

Wat doet de Commissie?

Voorwoord

Adviezen in 2014

Kwaliteit

Wie vraagt advies?

De verdeling van adviezen aan gemeenten, provincie, Rijk en waterschap was de afgelopen jaren vrijwel constant. Doordat het absoluut aantal adviezen aan gemeenten sterker daalde dan die aan andere overheden, zijn de percentages voor provincie, Rijk en waterschap licht gestegen:

- 53% is gericht aan gemeenten (65% in 2013);
- 27% aan provincies (21% in 2013);
- 17% aan het Rijk (12% in 2013);
- 3% aan het waterschap (2% in 2013).

Wat doet de Commissie?

M.e.r. in Nederland

M.e.r. Internationaal

Kennis & communicatie

Toekomstvisie

Adviezen in 2014

Vrijwillig advies

Het aandeel vrijwillige adviezen bleef in 2014 op peil (ongeveer 30%). Het absolute aantal vrijwillige adviezen nam af vanwege de teruggang in het totaal aantal adviezen.

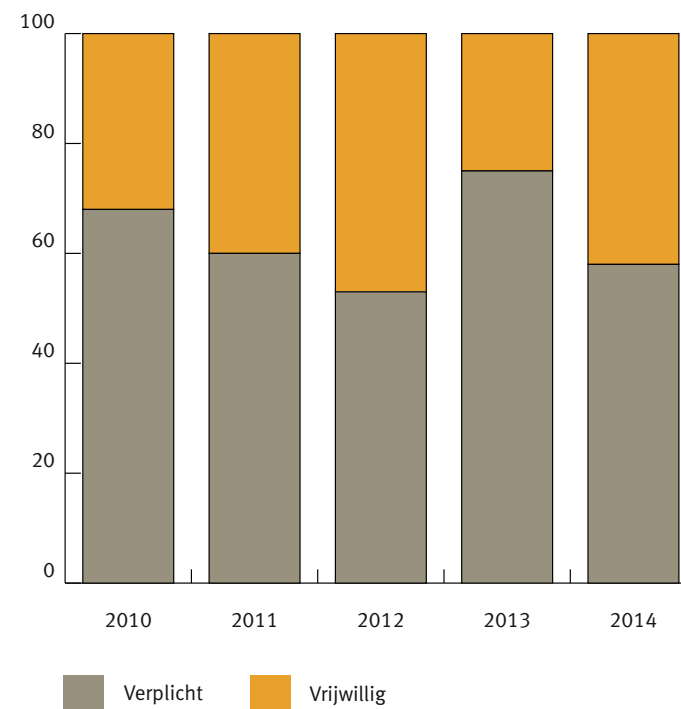
Het aandeel overig vrijwillig advies is divers. Daaronder valt onder meer tussentijdse toetsing bij belangrijke keuzemomenten voor verder onderzoek en bij keuzes tussen alternatieven. Hiermee krijgt het bevoegd gezag eerder inzicht in de kwaliteit van beslisinformatie en is onnodig onderzoek te voorkomen. Ook adviseerde de Commissie over de monitoring van zout- en gaswinning in het Waddengebied en gaf zij een *second opinion* over de m.e.r.-beoordeling.

Als de Commissie tekortkomingen constateert, kan het bevoegd gezag de Commissie vragen de aanvullende informatie te toetsen. In 2014 bracht de Commissie 34 maal op verzoek advies uit over aanvullingen op milieueffectrapporten (deze adviezen zijn niet meegeteld in de grafiek hiernaast).

Zienswijzen

De Commissie nam in 82 adviestrajecten zienswijzen mee (59%), vergeleken met 2013 (53%) is dit percentage stabiel. Door het meenemen van specifieke informatie uit zienswijzen neemt de kwaliteit van advisering toe.

Verplichte versus vrijwillige inschakeling 2010-2014

Wat doet de Commissie?

Voorwoord

Adviezen in 2014

Kwaliteit

Wat doet de Commissie?

M.e.r. in Nederland

M.e.r. Internationaal

Kennis & communicatie

Toekomstvisie

Kwaliteit

Reikwijdte & detailniveau

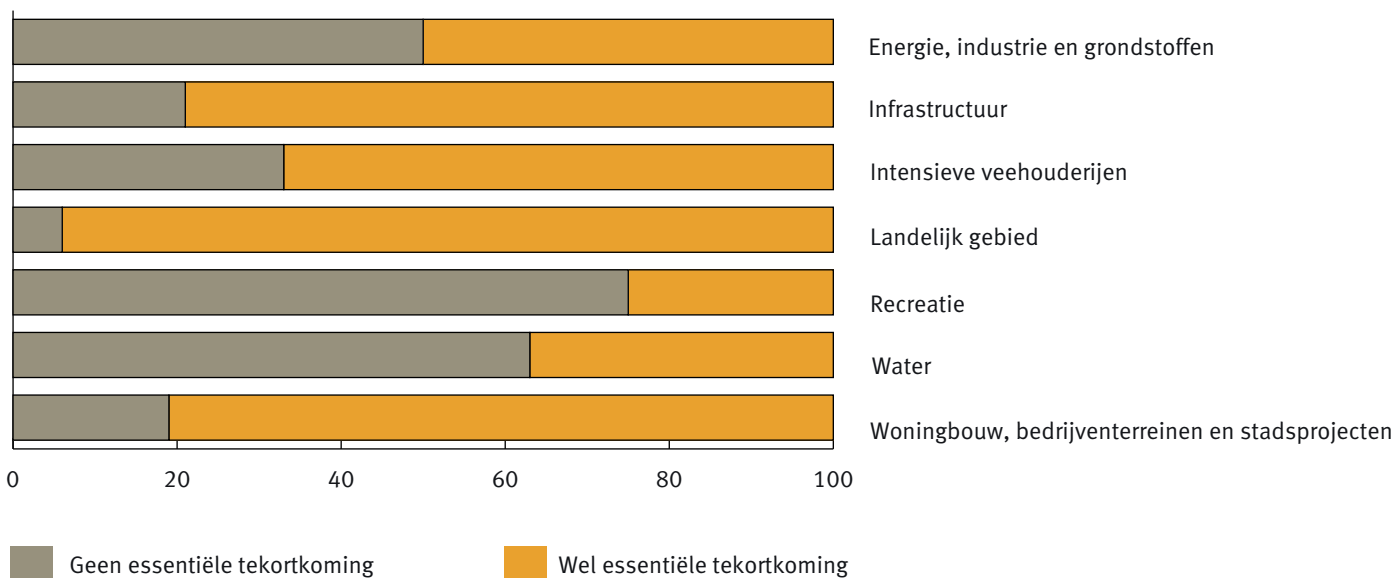
De notitie reikwijdte & detailniveau is voor de Commissie uitgangspunt voor het te geven advies R&D. Bij 97% van haar adviezen bracht de Commissie nieuwe elementen in ten opzichte van de R&D-notitie. Vaak betrof het nieuwe alternatieven of varianten (60%), onderbouwing van het voornemen (53%) en informatie over natuurwaarden (50%). Slechts in 5% van de gevallen week het bevoegd gezag af van het R&D-advies. Het betrof vooral infrastructurele projecten. In die gevallen ging het meestal om invulling van onderzoek naar externe veiligheid, geluid, luchtkwaliteit en natuur.

Milieueffectrapport

In 2014 toetste de Commissie 114 milieueffectrapporten. Voor watergerelateerde projecten waren deze, gelijk voorgaande jaren, kwalitatief goed.

In bijna alle rapporten over bestemmingsplannen buitengebied en intensieve veehouderij zijn tekortkomingen geconstateerd. Het gebrek aan informatie over het effect van stikstof op Natura 2000-gebieden viel opnieuw op. Deze groep rapporten vertekent het beeld sterk en is daarom buiten de cijfers gehouden.

Kwaliteit MER 2014

Wat doet de Commissie?

Voorwoord

Adviezen in 2014

Kwaliteit

Wat doet de Commissie?

M.e.r. in Nederland

M.e.r. Internationaal

Kennis & communicatie

Toekomstvisie

Kwaliteit

Essentiële tekortkomingen

In 60% van de 66 rapporten zijn belangrijke tekortkomingen geconstateerd. Ook dit percentage is in lijn met voorgaande jaren. Tussen 2008 en 2013 schommelde het tussen de 50 en 66%.

In 2014 ging het meestal om ontbrekende informatie over:

- natuur (82%);
- alternatieven en varianten (37%);
- geluidseffecten (34%);
- onderbouwing (32%).

Opvallend is dat het bij infrastructuurprojecten in driekwart van de gevallen (mede) om geluidseffecten op de woonomgeving ging. De trend van onvoldoende geluidsinformatie bij projecten zet hiermee door.

Bij adviezen over structuurvisies en plannen voor bedrijventerreinen ontbraken in de helft van de

rapporten alternatieven met belangrijke milieuvoordelen, gericht op natuur of leefomgeving.

In 2015 besteedt de Commissie daarom speciale aandacht aan deze onderwerpen.

Wat doet de Commissie?

Voorwoord

Adviezen in 2014

Kwaliteit

Wat doet de Commissie?

M.e.r. in Nederland

M.e.r. Internationaal

Kennis & communicatie

Toekomstvisie

Schaliegaswinning in Nederland

M.e.r. in Nederland

Schaliegas

Omgevingswet

Uitnodigingsplanologie

Windenergie

Luchthavens

Gezondheid

Overnachtingshaven
Lobith

De minister van Economische Zaken wil een besluit nemen over het toestaan van schaliegaswinning in Nederland. En zo ja, over de vraag waar dat gaat gebeuren. Waar is winning kansrijk en zijn de gevolgen voor natuur, mens en milieu minimaal? Een structuurvisie en het milieueffectrapport moeten antwoord geven op deze vragen. Pas daarna beslist de minister over proefboringen. In haar advies over reikwijdte & detailniveau van het milieueffectrapport nam de Commissie meer dan 1.200 zienswijzen mee van overheden, instanties, ngo's en burgers. Daaruit blijkt duidelijk dat zowel de economische en maatschappelijke baten als de impact op mens, natuur en milieu essentieel zijn.

De Commissie adviseert op zoek te gaan naar de balans tussen milieu-

en economische effecten. Welke rol speelt schaliegas in de totale vraag naar gas? Is schaliegas een alternatief voor of aanvulling op bijvoorbeeld Gronings gas? Wat zijn de effecten van een toekomst met schaliegas, vergeleken met een situatie zonder die brandstof? Hoewel het beantwoorden van de 'waarvraag' afhangt van het antwoord op de 'of-vraag' vindt de Commissie het logisch dat de informatie gelijktijdig verzameld wordt. Informatie over effecten op mens, natuur en milieu is immers nodig voor het beantwoorden van beide vragen.

Voor de waarvraag is het goed te onderbouwen in welke gebieden en op welke dieptes boringen al dan niet moet worden toegestaan en welke maatregelen nodig zijn in de wingebieden. Bovengronds gaat het bijvoorbeeld om bufferzones

rond waterwin- en woongebieden. Ondergronds over afstanden tot drinkwatervoorraden en breuken.

Naar verwachting komt het milieueffectrapport in 2015 ter toetsing bij de Commissie.

 Wat doet de Commissie?

 M.e.r. in Nederland

 M.e.r. Internationaal

 Kennis & communicatie

 Toekomstvisie

Europese m.e.r.-richtlijn en Omgevingswet

M.e.r. in Nederland

Schaliegas

Omgevingswet

Uitnodigingsplanologie

Windenergie

Luchthavens

Gezondheid

Overnachtingshaven
Lobith

Op 12 maart 2014 nam het Europees Parlement de gewijzigde M.e.r.-richtlijn aan. Niet alle voorstellen van de Europese Commissie zijn overgenomen, maar project-m.e.r. neemt door deze nieuwe richtlijn wel toe in betekenis. De richtlijn voorziet onder meer in verder gaande eisen aan het projectmilieueffectrapport, zoals een bredere motiveringsplicht bij m.e.r.-beoordeling, integratie van m.e.r. en andere EU-richtlijnen, en kwaliteitsverbetering. De lidstaten moeten de richtlijn vóór 16 mei 2017 hebben ingevoerd. Omdat deze datum voorafgaat aan de beoogde inwerkingtreding van de *Omgevingswet*, volgt eerst een aparte wijziging van de *Wet milieubeheer*.

Wetsvoorstel

Het wetsvoorstel voor de Omgevingswet, waarin de Wet milieubeheer samen met andere wetten zal opgaan, is op 17 juni 2014 bij de Tweede Kamer ingediend. De Commissie onderschrijft de algemene doelen van de Omgevingswet, zoals integrale besluitvorming, flexibiliteit en maatwerk, vereenvoudiging van procedures en een verminderde onderzoekslast. Zij acht het wel essentieel dat de wetgever ijkpunten inbouwt die borgen dat flexibiliteit en vrijheid niet ten koste gaan van milieukwaliteit en rechtszekerheid.

Ook in 2014 hebben wij input gegeven ter aanscherping van milieueffectrapportage in het wetsvoorstel, zoals verplichte toetsing bij complexe projecten en meer aandacht voor inspraak en evaluatie.

“ De manier van werken van de Commissie en de wijze waarop zij wil werken passen uitstekend bij hetgeen we met de Omgevingswet voor ogen hebben: minder regeldruk én een betere leefomgeving ”

Edward Stigter, directeur Eenvoudig Beter, ministerie van Infrastructuur en Milieu

Wat doet de Commissie?

M.e.r. in Nederland

M.e.r. Internationaal

Kennis & communicatie

Toekomstvisie

Uitnodigingsplanologie

 M.e.r. in Nederland

Schaliegas

Omgevingswet

Uitnodigingsplanologie

Windenergie

Luchthavens

Gezondheid

Overnachtingshaven
Lobith

De wijze waarop ruimtelijke plannen tot stand komen, is in beweging. Waar de huidige inrichting van Nederland vooral te danken is aan toelatings- en ontwikkelingsplanologie, vinden momenteel experimenten plaats met uitnodigingsplanologie. Hierbij treedt de overheid in de eerste plaats faciliterend op. Gebieden veranderen geleidelijk, zonder vast programma vooraf.

Niet het eindresultaat, maar het proces is leidend bij uitnodigingsplanologie. Dat creëert nieuwe kansen voor milieueffectrapportage.

 Wat doet de Commissie?

 M.e.r. in Nederland

 M.e.r. Internationaal

 Kennis & communicatie

 Toekomstvisie

Coöperatie zorgt voor breed draagvlak

Windenergie

 M.e.r. in Nederland

Schaliegas

Omgevingswet

Uitnodigingsplanologie

Windenergie

Luchthavens

Gezondheid

Overnachtingshaven
Lobith

Provincie Zuid-Holland wil windenergie op enkele plekken concentreren, onder andere op Goeree-Overflakkee. Dit eiland is vanwege zijn openheid en windaanbod erg geschikt voor windturbines. Er moesten keuzes gemaakt worden over locaties en de wijze van plaatsing van turbines. Onder de lokale bevolking leefden hierover veel zorgen.

Van grof naar fijn

Provincie, gemeente en marktpartijen verenigden zich in de Coöperatie Windgroep Goeree-Overflakkee om samen tot een breed gedragen plan te komen. In het milieueffectrapport is van grof naar fijn gewerkt: eerst is gekeken naar het eiland als geheel, vervolgens naar de randen. Tot slot volgde onderzoek naar concrete gebieden. Effecten op landschap, natuur, leefomgeving en energieopbrengst speelden bij elke stap een centrale rol.

Het rapport leverde goede milieu-informatie voor marktpartijen, bewoners en bestuur om keuzes te maken. Provincie en gemeente kozen uiteindelijk om turbines op enkele plekken langs de rand van het eiland te plaatsen.

“ Het plan-MER bleek een goede leidraad om te komen tot een afgewogen besluit over windenergie, inclusief plaatsingsgebieden. Daardoor kon de gemeente de regie houden over de windopgave voor Goeree-Overflakkee ”

Frans Tollenaar, wethouder gemeente Goeree-Overflakkee

 Wat doet de Commissie?

 M.e.r. in Nederland

 M.e.r. Internationaal

 Kennis & communicatie

 Toekomstvisie

Luchthavens

 M.e.r. in Nederland

Schaliegas

Omgevingswet

Uitnodigingsplanologie

Windenergie

Luchthavens

Gezondheid

Overnachtingshaven
Lobith

Enkele jaren geleden heeft Nederland nieuwe regels vastgesteld voor het bepalen van de benodigde milieuruimte van luchthavens. Met uitzondering van Schiphol gelden deze regels voor alle vliegvelden. Zo zijn er nu ook normen voor de externe veiligheid van burgerluchthavens. Aan de hand van deze nieuwe regelgeving moest het gebruik van elke luchthaven vóór november 2014 zijn vastgelegd in een Luchthavenbesluit. Hierin staat ook beschreven in hoeverre activiteiten als woningbouw en het opwekken van windenergie in de nabije omgeving zijn toegestaan.

Zorgvuldige afweging

Voor enkele luchthavens, zoals Eindhoven en Lelystad, was onderbouwing met een milieueffectrapport vereist. Voor andere vliegvelden, zoals luchtmachtbasis Volkel,

gold geen m.e.r.-plicht. Met het oog op een zorgvuldige afweging van belangen werd in die gevallen toch een m.e.r.-procedure gevolgd. Naar aanleiding van de nieuwe regels adviseerde de Commissie in

2014 over milieueffectrapporten voor verschillende luchthavens. Niet voor alle luchthavens is het echter gelukt tijdig een nieuw Luchthavenbesluit te maken. De milieugevolgen van uitbreiding

van Rotterdam The Hague Airport, Luchthaven de Kooy en – naar verwachting – Schiphol, krijgen in 2015 aandacht in milieueffectrapporten.

Wat doet de Commissie?

M.e.r. in Nederland

M.e.r. Internationaal

Kennis & communicatie

Toekomstvisie

Gezondheid

 M.e.r. in Nederland

Schaliegas

Omgevingswet

Uitnodigingsplanologie

Windenergie

Luchthavens

Gezondheid

Overnachtingshaven
Lobith

In 2014 kreeg gezondheid een prominere rol in milieueffectrapportage. Niet alleen in adviezen over reikwijdte & detailniveau, ook in toetsingsadviezen laat de Commissie gezondheid zwaarder wegen. Waar relevant, toetsen we op alternatieven die gezondheidseffecten verkleinen of de gezondheidssituatie verbeteren. Wanneer informatie hierover ontbreekt, adviseren we deze aan te vullen.

De factsheet *Gezondheid in m.e.r.* kreeg een update, met aandacht voor roet als belangrijke indicator voor gezondheidseffecten door wegverkeer en veehouderij. Ook de beperkingen van Gezondheids-effectscreening (GES) komen aan bod, net als het meten van ziektebelasting met behulp van zogeheten *disability-adjusted life years (DALY's)*.

In 2015 wil de Commissie bijeenkomsten rond gezondheid organiseren. De Handreiking Gezondheid en m.e.r. is hiervoor

een goed aanknopingspunt. Praktijk- en wetenschappelijke kennis komen bij elkaar op een informatieve website. Daarmee

wil de Commissie een praktische invulling geven aan de rol die gezondheidsinformatie kan spelen bij besluitvorming.

 Wat doet de Commissie?

 M.e.r. in Nederland

 M.e.r. Internationaal

 Kennis & communicatie

 Toekomstvisie

Overnachtingshaven Lobith

 M.e.r. in Nederland

Schaliegas

Omgevingswet

Uitnodigingsplanologie

Windenergie

Luchthavens

Gezondheid

Overnachtingshaven
Lobith

Om een nieuwe overnachtingshaven voor circa 70 binnenvaartschepen aan te leggen in de omgeving van Lobith, heeft provincie Gelderland onderzoek gedaan naar de meest geschikte plaats. De haven moet de scheepvaartveiligheid op de Boven-Rijn en Waal verbeteren. Op verzoek heeft de Commissie dit locatieonderzoek getoetst en aanbevelingen gedaan voor het milieueffectrapport.

Het locatieonderzoek is compleet, het beschrijft de milieueffecten goed en bevat nuttige alternatieven. Bij sommige ervan is de natuurschade relatief groot, bijvoorbeeld op de locatie Oude Waal. Ook is gekeken naar combinaties met de bestaande haven Tuindorp. Uit het onderzoek blijkt dat de nieuwe haven kleiner kan uitvallen door de bestaande haven op te knappen, met minder natuurschade en hinder voor omwonenden als gevolg.

In haar advies geeft de Commissie eveneens aanbevelingen voor het nog op te stellen milieueffectrapport. Zij vraagt aandacht voor inrichtingsopties voor de haven en mogelijkheden om natuurschade en omgevingshinder verder te beperken.

“ De Commissie opperde het idee de bestaande overnachtingshaven voor binnenschippers (Tuindorp) te moderniseren, zodat de noodzakelijke extra haven Spijk kleiner uitvalt: dat is duurzaam, zuinig gebruik van ruimte met minimale belasting voor bewoners en natuur ”

Josan Meijers, gedeputeerde namens de PvdA, provincie Gelderland

Wat doet de Commissie?

M.e.r. in Nederland

M.e.r. Internationaal

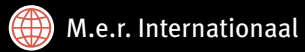

Kennis & communicatie

Toekomstvisie

Omstreden dam Benin en Togo

Omstreden dam Benin en Togo

Ondernemen in het buitenland

Plan-m.e.r. in China en Nederland

Olie- en gasexploitatie in Zanzibar

Dutch Sustainability Unit

EIA mapping video

Volgens dr. Sossoukpe, directeur van het Milieuagentschap in Benin, illustreert de vergunningsprocedure rond de Adjarala-dam dat milieuregels in Benin tegenwoordig een serieuze rol spelen. Milieueffectrapportage bestaat hier al sinds het begin van deze eeuw, maar pas de laatste tijd stuiten m.e.r.-plichtige plannen met regelmaat op een weigering, omdat de milieueffectrapporten de sociale en milieurisico's onvoldoende in beeld brengen.

De Adjarala-dam, op de grens van Benin en Togo, is controversieel. Door de bouw van een eerdere dam in de Mono-rivier zagen vissers en landbouwers hun broodwinning al verloren gaan. De aanleg van de dam is dan ook gebaat bij een goed uitgevoerde milieueffectrapportage. Om de kwaliteit van het milieueffectrapport te beoordelen, riepen de lokale autoriteiten de onafhankelijke expertise van de Commissie in.

Onder meer luidt ons advies het veiligheidsplan beter te onderbouwen, herhuisvestingsplannen te verbeteren en te verwachten klimaateffecten mee te nemen in de financiële berekeningen.

Op basis van ons advies hebben de autoriteiten aanvullende eisen gesteld aan de projectontwikkelaar. Wij hopen dat het plan hiermee daadwerkelijk verbetert. Daar is het ons tenslotte om te doen.

“ Mede dankzij de aanwezigheid en het advies van de Commissie is er in Togo en Benin ook op politiek niveau zorgvuldige betrokkenheid bij de ontwikkeling van de dam te zien ”

Dr. Edmond Sossoukpe, directeur-generaal van het milieuagentschap van Benin

Wat doet de Commissie?

M.e.r. in Nederland

M.e.r. Internationaal

Kennis & communicatie

Toekomstvisie

Ondernemen in het buitenland

 M.e.r. Internationaal

Omstreden dam
Benin en Togo

Ondernemen in het
buitenland

Plan-m.e.r. in China
en Nederland

Olie- en gasexploitatie
in Zanzibar

Dutch Sustainability Unit

EIA mapping video

Nederland hanteert in ontwikkelingssamenwerking het principe ‘van hulp naar handel’. Dit betekent dat gesubsidieerde Nederlandse investeringen in het buitenland toenemen. Een groot deel hiervan is m.e.r-plichtig volgens de wetgeving van het betreffende land. Het milieueffectrapport brengt niet alleen de risico’s van een investering in beeld, maar maakt ook de Nederlandse bijdrage aan ‘groene groei’ zichtbaar.

Kenniscentrum

Ons m.e.r.-kenniscentrum, puttend uit jarenlange ervaring met m.e.r. in het buitenland, ondersteunt de Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO), die verschillende investeringsfondsen beheert. Het afgelopen jaar hebben wij ruim 50 investeringsvoorstellen bekeken. Meer dan de helft van de projectvoorstellen bleek m.e.r.-plichtig.

Op verzoek van de RVO/ORIO hebben we bovendien een aantal milieueffectrapporten getoetst op kwaliteit. Veel ervan blijken voor verbetering vatbaar, vooral waar het gaat om de gevolgen van lokale wet- en regelgeving voor de investering. Ook het *Environmental and Social Management plan* kan vaak beter: risico’s zijn wel beschreven, maar het ontbreekt veelal aan oplossingen. Bij elk kritiekpunt geven we een aanbeveling hoe dit weg te nemen. Hiermee hopen we zowel het milieueffectrapport als het uiteindelijke project te verbeteren.

“ De Commissie bestaat uit echte professionals; het is dan ook aangenaam en goed samenwerken met hen. Ik ben blij dat deze organisatie bestaat en dat ze haar kennis en kunde met ons deelt ”

Tamar Schrofer, coördinator ORIO-programma, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

 Wat doet de Commissie?

 M.e.r. in Nederland

 M.e.r. Internationaal

 Kennis & communicatie

 Toekomstvisie

Plan-m.e.r. in China en Nederland

M.e.r. Internationaal

Omstreden dam
Benin en Togo

Ondernemen in het
buitenland

Plan-m.e.r. in China
en Nederland

Olie- en gasexploitatie
in Zanzibar

Dutch Sustainability Unit

EIA mapping video

Een gezamenlijke publicatie van China en Nederland in 2014 was een van de hoogtepunten in de driejarige samenwerking rond plan-m.e.r. tussen beide landen. Hierin trekken Chinese en Nederlandse experts lessen uit hun m.e.r.-verleden. De Nederlandse auteurs, van wie een aantal werkzaam bij de Commissie, blikken terug op 25 jaar wetgeving en praktijk. Bij uitstek de hier jarenlang opgebouwde kennis en ervaring is voor China reden om een samenwerkingsovereenkomst met Nederland aan te gaan.

Sinds 2003 maakt plan-m.e.r. in China deel uit van de regelgeving en toepassing ervan is sterk in opkomst. In de publicatie kijken de Chinese auteurs specifiek naar hun ervaringen met plan-m.e.r. bij ontwikkeling van mega-regio's met explosieve industriële groei en bevolkingsaanwas.

Toekomst

In 2015 zetten Nederland en China de kennisuitwisseling over milieu-effectrapportage voort. Namens het ministerie van Infrastructuur en Milieu coördineren wij deze activiteiten, te beginnen met de komst van een Chinese delegatie naar Nederland. De deelnemers zullen zich hier verder verdiepen in plan-m.e.r. voor delta- en stedelijke ontwikkeling.

“ Wij hopen dat de Chinees-Nederlandse samenwerking rond plan-m.e.r. onder de nieuwe overeenkomst net zo vruchtbaar zal blijken als de afgelopen drie jaar ”

Li Tianwei, adjunct-directeur Appraisal Center for Environment & Engineering, ministerie van Milieu

 Wat doet de Commissie?

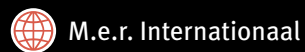
 M.e.r. in Nederland

 M.e.r. Internationaal

 Kennis & communicatie

 Toekomstvisie

Olie- en gasexploitatie in Zanzibar

Omstreden dam
Benin en Togo

Ondernemen in het
buitenland

Plan-m.e.r. in China
en Nederland

Olie- en gasexploitatie
in Zanzibar

Dutch Sustainability Unit

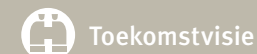
EIA mapping video

Hoe exploiteer je olie en gas zo duurzaam mogelijk? Dat is een vraag voor de overheid van Zanzibar, sinds het vermoeden rees van olie- en gasvoorraden voor de kust. Zij ziet milieueffectrapportage als een belangrijk instrument om duurzaamheid te waarborgen, maar de huidige m.e.r.-praktijk is ontoereikend voor de verwachte ontwikkelingen.

Het milieudepartement van Zanzibar is daarom met de Commissie een tweejarig samenwerkingsproject gestart (2014-2015), gefinancierd door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Doel is optimalisering van project-m.e.r. en introductie van plan-m.e.r.

Sterkte-zwakteanalyse

Tijdens een workshop brachten ambtenaren, consultants en wetenschappers uit Zanzibar gezamenlijk sterke en zwakke elementen van het m.e.r.-systeem in kaart (*EIA mapping*). Dit resulteerde in zeven speerpunten voor verbetering, zoals m.e.r.-wetgeving, toetsing en stroomlijning van m.e.r. in samenhang met andere besluitvormingsprocedures. Door het werken aan deze speerpunten ontstaat een robuuster m.e.r.-systeem. Dit helpt de overheid bij de regulering van olie- en gasontwikkeling en bescherming van natuur, waarvan ook andere economisch belangrijke sectoren, zoals toerisme en visserij, afhankelijk zijn. Tegelijkertijd verbetert het investeringsklimaat, doordat de milieugerelateerde en sociale voorwaarden voor ondernemers aan duidelijkheid winnen.

Dutch Sustainability Unit

M.e.r. Internationaal

Omstreden dam
Benin en Togo

Ondernemen in het
buitenland

Plan-m.e.r. in China
en Nederland

Olie- en gasexploitatie
in Zanzibar

Dutch Sustainability Unit

EIA mapping video

Nederland heeft zich gecommitteerd aan internationale klimaatafspraken, waaraan ook ontwikkelingshulp een bijdrage moet leveren. Denk bijvoorbeeld aan minder uitstoot van broeikasgassen en het voorkomen van negatieve gevolgen door klimaatverandering, zoals overstromingen. Oftewel: *climate smart development*.

In 2014 hebben wij – samen met onze partners: Netherlands Water Partnership, Centre for Development Innovation en het World Resources Institute – voor ambassades in partnerlanden en staf op het ministerie van Buitenlandse Zaken klimaatprofielen per land opgesteld. Vervolgens hebben we de programmamanagers ondersteund bij de vertaling van die informatie naar hun activiteiten.

Ook komend jaar helpen wij het ministerie met het klimaatbeleid. Onder meer bij het concreet handen en voeten geven aan dat beleid en in beeld brengen van behaalde resultaten.

De Dutch Sustainability Unit is sinds 2012 onderdeel van de Commissie m.e.r. en ondersteunt het ministerie van Buitenlandse Zaken en ambassades van partnerlanden op het gebied van duurzame ontwikkeling.

“ De mensen van de DSU hebben goede kennis van zaken, zijn communicatief sterk en kunnen uitstekend schakelen tussen verschillende partijen, zoals de overheid, bedrijven en andere belangengroeperingen ”

Jacob Waslander, manager team Inclusieve Groene Groei en hoofd Klimaatteam, ministerie van Buitenlandse Zaken

 Wat doet de Commissie?

 M.e.r. in Nederland

 M.e.r. Internationaal

 Kennis & communicatie

 Toekomstvisie

EIA mapping: handig analyse-instrument

 M.e.r. Internationaal

Omstreden dam
Benin en Togo

Ondernemen in het
buitenland

Plan-m.e.r. in China
en Nederland

Olie- en gasexploitatie
in Zanzibar

Dutch Sustainability Unit

EIA mapping video

De door de Commissie ontwikkelde *EIA mapping tool* brengt het m.e.r.-systeem van landen snel en systematisch in kaart. Daarbij gaat het zowel om de regelgeving als de praktijk. In twee dagen krijgt een groep experts van overheid, bedrijfsleven en NGO's aan de hand van zo'n 500 vragen inzicht in het functioneren van het m.e.r.-systeem.

Bekijk de video voor meer uitleg over deze tool.

 Wat doet de Commissie?

 M.e.r. in Nederland

 M.e.r. Internationaal

 Kennis & communicatie

 Toekomstvisie

Kennis & communicatie Nederland 2014

Haar sinds 2010 versterkte inzet op de kennisfunctie heeft de Commissie in 2014 voortgezet. Doelen zijn: grotere zelfredzaamheid van het bevoegd gezag, betere toepassing van milieueffectrapportage en kwalitatief betere milieueffectrapporten. De Commissie realiseert dit onder meer via de website, nieuwsbrief, factsheets, helpdesk en jurisprudentie. Tijdens congressen verzorgt zij workshops en is aanwezig met een stand.

Kennisfeiten

- E-nieuwsbrief *OpMERkelijk* is 14 maal verstuurd.
- Bijna 238.300 webpagina's en bijna 263.500 documenten zijn geraadpleegd op de website.
- Webzoekers zochten 12.000 keer naar jurisprudentie. Er zijn 51 nieuwe uitspraken toegevoegd aan de website, voorzien van

conclusies voor de m.e.r.-praktijk.

- De website telt 37 factsheets. De factsheet over uitnodigingsplanologie is in 2014 toegevoegd.
- Er is een themabijeenkomst georganiseerd over de *Flora- en faunawet*.
- Er gingen 105 persberichten uit, een veelvoud van de 12 persberichten in 2013. In het verleden verstuurde de Commissie alleen bij landelijke projecten een persbericht. In 2014 verviel het onderscheid tussen landelijke, regionale en plaatselijke projecten en is bij elk uitgebracht advies een persbericht verstuurd.
- De Commissie twitterde over adviezen, nieuwsbrieven, jurisprudentie en factsheets.
- De helpdesk ontving 138 kennisvragen, veelal over de opzet van

het m.e.r.-proces en de rol van de Commissie hierin.

- Tijdens de Schakeldag, de Dag van de *Omgevingswet* en de Nationale Milieudag verzorgde de Commissie workshops en was zij aanwezig met een stand.
- De corporate folder werd volle-

dig vernieuwd en ook de banner kreeg een nieuw gezicht.

- Er zijn twee video's gemaakt: in de eerste stelt Kees Linse zich voor als nieuwe voorzitter van de Commissie, de tweede gaat over procesgerichte advisering.
- Er zijn 6 artikelen gepubliceerd.

Kennis & communicatie

Kennisfeiten Nederland, presentaties en publicaties

Kennisfeiten Internationaal, presentaties en publicaties

Wat doet de Commissie?

M.e.r. in Nederland

M.e.r. Internationaal

Kennis & communicatie

Toekomstvisie

Kennis & communicatie Nederland 2014

Presentaties

- Lezing *Kwaliteitsborging in de Nederlandse m.e.r.-praktijk*, tijdens jaarvergadering van het Duits genootschap voor m.e.r. (Gesellschaft für Umweltverträglichkeitsprüfung), Bad Honnef, Duitsland
- *De Commissie m.e.r. – Hoe, wat en wanneer. Nu en in de toekomst*. Schakeldag, Utrecht
- Basiscursus *Milieu-effect-rapportage deel 2 (inhoud milieueffectrapport en praktijk)*, Schakeldag, Utrecht
- Workshop met *l'Autorité Environnementale* van de Franse overheid, oktober 2014, Utrecht
- Bijdrage aan rondetafelgesprek over de *Omgevingswet* in de Tweede Kamer, Den Haag
- Cursus *M.e.r. voor plannen en projecten*, Geoplan, Utrecht
- Basiscursus *Milieurecht*, onderdeel milieueffectrapportage, Geoplan, Utrecht
- Cursus *M.e.r.-beoordeling*, Berghauser Pont, Utrecht
- *M.e.r. voor beginners*, in-companytraining voor de Raad van State, Den Haag
- *M.e.r. voor gevorderden*, in-companytraining voor de Raad van State, Den Haag
- *Actualiteiten rond m.e.r.*, Actualiteitendag Vereniging voor Milieurecht, Utrecht

Publicaties

- 'De Commissie is niet roomser dan de Paus', interview met Kees Linse. *Toets* (3/4) 2014, p. 12-15
- 'Kwaliteit en onafhankelijkheid staan voorop', interview met Veronica ten Holder. *Toets*, (2) 2014, p. 27-30
- Periodieke annotaties m.e.r.-jurisprudentie voor *Jurisprudentie Milieurecht*. Den Haag: SDU, 2014
- 'Kroniek M.e.r.-regelgeving.'
- Hoevenaars, G. *Milieu & Recht* (4) 2014, p. 246-255
- 'M.e.r.-arresten van het Europese Hof: best belangrijk.' Hoevenaars, G. *Jurisprudentie Milieurecht* (5) 2014, p. 489-496
- 'M.e.r.-arresten van het Europese Hof: best belangrijk.' Hoevenaars, G. *Jurisprudentie Milieurecht* (6) 2014, p. 617-625

Kennis & communicatie

Kennisfeiten Nederland,
presentaties en publicaties

Kennisfeiten Internationaal,
presentaties en publicaties

 Wat doet de Commissie?

 M.e.r. in Nederland

 M.e.r. Internationaal

 Kennis & communicatie

 Toekomstvisie

Kennis & communicatie Internationaal 2014

Ontsluiting van informatie over milieueffectrapportage in ontwikkelingslanden is een wezenlijk onderdeel van het werk van de Commissie. Daartoe onderhoudt zij een aparte website met nieuws, publicaties, landenprofielen en adviezen. Voor verbetertrajecten ontwikkelt zij nieuwe methodes om m.e.r.-systemen in kaart te brengen, publiceert zij over haar werk en draagt bij aan uitgaven van derden.

Kennisfeiten

- Publicatie over effectief m.e.r.-systeem en -proces, gebaseerd op 20 jaar ervaring.
- Publicatie over financiering van m.e.r.-overheidstaken. Een onderwerp waar nog weinig over is gepubliceerd, echter van wezenlijk belang voor het inrichten van een goed m.e.r.-systeem.

- Lancering van een nieuwe DSU-website.
- Ruim 36.500 webpagina's zijn bekeken door ruim 7.000 bezoekers.
- Productie korte video over *EIA mapping*.
- Ruim 25 presentaties wereldwijd over m.e.r.-relevante thema's en sectoren.
- (Bijdragen aan) 5 (wetenschappelijke) publicaties.
- Engelstalige nieuwsbrief viermaal verstuurd aan ruim 1.250 abonnees.
- Ruim 2.500 bronnen over m.e.r. Internationaal in de online catalogus.

Presentaties

- Diverse presentaties en workshops tijdens *International Association for Impact Assessment (IAIA)*-congres 2014; Viña del Mar, Chili:

- New IAIA SEA performance criteria: bringing SEA to the next level?
- Inclusive assessments: integrating gender equality and excluded groups
- SEA distant learning in Bolivia
- A resource on funding government tasks in EA
- Climate change and impact assessment, good practice cases (e.g. from the Netherlands)
- IA and climate change, next steps: 2013 and beyond
- EIA cases from Georgia and Ghana
- Workshop over m.e.r. en de Commissie voor projectadviseurs van Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO); Den Haag
- Presentatie over systeembenadering van plan-m.e.r., *NEMA SEA seminar*; Nairobi, Kenia

- Presentatie over de Commissie en plan-m.e.r. in Nederland voor delegatie van milieuagentschap West-Java; Utrecht
- Presentatie over de Commissie en plan-m.e.r. in Nederland, onderdeel van ITC/UT-cursus internationale plan-m.e.r.; Zwolle
- Presentatie over plan-m.e.r. tijdens *Current Trends and Future Prospect - National Seminar Environmental Permit Policy*; Tblisi, Georgië
- Presentatie over de Commissie en plan-m.e.r. voor interministeriële m.e.r.-commissie; Bamako, Mali
- Presentatie en vraaggesprek over m.e.r. en waarnemingen van de Commissie, live op nationale televisie; Benin
- Diverse presentaties tijdens bezoek van minister Burundi aan de Commissie; Utrecht

Kennis & communicatie

Kennisfeiten Nederland, presentaties en publicaties

Kennisfeiten Internationaal, presentaties en publicaties

Wat doet de Commissie?

M.e.r. in Nederland

M.e.r. Internationaal

Kennis & communicatie

Toekomstvisie

- Workshop over herziening m.e.r.-plicht (screening) en ontwikkeling publieksparticipatie in m.e.r. in Burundi; Bujumbura, Burundi
- *EIA mapping*-workshop West-Afrika; Ouagadougou, Benin
- *EIA mapping*-workshops Pakistan; Islamabad/Karachi, Pakistan
- *EIA mapping*-workshop Zanzibar; Stone Town, Zanzibar
- Diverse presentaties over m.e.r.-wet- en -regelgeving, toetsing en stroomlijning vergunningsproces; Stone Town, Zanzibar
- Twee presentaties tijdens driejarig Nederlands-Chinees samenwerkingsproject; Beijing, China:
 - 1) Plan-m.e.r. voor *Good City Models*
 - 2) Update stand van zaken plan-m.e.r. in Nederland
- Presentatie over systeembenadering van plan-m.e.r. voor programmadirecteuren van ITP/SIDA; Stockholm, Zweden
- Presentatie en groepsopdrachten rond systeembenadering van plan-m.e.r. voor 30 deelnemers uit energiesectoren in Rwanda, Kenia, Mozambique, Tanzania en Zanzibar (ITP SEA-programma); Göteborg, Zweden
- Presentatie kwaliteitscheck van vier project-m.e.r.-toetsingsrapporten voor olie/grondstoffen-sector. *EIA-Tool Impact Enhancement Project*; Buéa, Kameroen
- Presentatie over benadering en internationaal werk van de Commissie, SIFEE-conferentie (internationale vereniging van Franstalige m.e.r.-professionals); Brussel, België
- Presentatie over financiering van m.e.r.-systemen, SIFEE-conferentie; Brussel, België
- Presentatie *Towards implementation of the Delta approach: the added value of strategic environmental assessment*, tijdens internationaal congres *Deltas in Times of Climate Change II*; Rotterdam, Nederland
- Diverse presentaties, workshops en trainingen over milieueffectrapportage voor Tunesisch Staatssecretariaat van milieu, Agentschap voor milieubescherming en Centrum voor milieutechnologie, in het kader van tweejarig *twinning*-programma van Europese Unie; Tunis, Tunesië
- Presentatie over integratie van gendergelijkheid en climate change-adaptatie in m.e.r. op de jaarlijkse internationale conferentie van SEEAC; Buéa, Kameroen
- Gastcolleges over (plan)-m.e.r. bij UNESCO-IHE/Delft; Universiteit Leiden, Universiteit Utrecht
- *Evolution of environmental impact assessment systems in Central Africa: The role of national professional organisations*. Bitondo, D., R. Post en G.J. van Boven. Yaounde, Kameroen: SEEAC, 2014
- *Strategic environmental assessment effectiveness: learning from experience in China and the Netherlands*. Beijing, China: NCEA & ACEE, 2014
- Bijdrage van B. Schijf en R. Verheem aan: *Good city models under the concept of ecological civilization and urbanization development pattern and institutional research in the context of ecological civilization*. CCICED special policy study report, 2014
- Video *Capacity development for environmental impact assessment in Central Africa*. Utrecht: NCEA, 2014
- Video *Introducing EIA mapping: a tool to analyse environmental impact assessment and environmental approval in a country*. Utrecht: NCEA, 2014

Publicaties

- *A systems approach to SEA effectiveness*. Utrecht: NCEA, 2014
- *A systems approach to EIA effectiveness*. Utrecht: NCEA, 2014
- *Financing EIA: Funding governmental tasks in environmental and social impact assessment and environmental approval*. Utrecht: NCEA, 2014 (ook in het Frans)

Kennis & communicatie

Kennisfeiten Nederland, presentaties en publicaties

Kennis Internationaal, presentaties en publicaties

 Wat doet de Commissie?

 M.e.r. in Nederland

 M.e.r. Internationaal

 Kennis & communicatie

 Toekomstvisie

**In het kader van NIAP-
programma genoemd als
auteur:**

- *Environmental impact assessment handbook for Pakistan.*
Fischer, T.B., et al. Islamabad:
IUCN Pakistan, 2014

**In het kader van NIAP-
programma bijdrage aan:**

- *Initial environmental examination and environmental impact assessment rules* (concept). Islamabad: Hagler Bailly Pakistan (Pvt) Ltd., IUCN Pakistan, 2014
- *Strategic environmental assessment rules* (concept). Annandale, D.D. (ed.). Islamabad, IUCN Pakistan, 2014
- *Strategic environmental assessment for hydropower sector planning – Guidance material.* Annandale, D.D. Islamabad: Hagler Bailly Pakistan (Pvt) Ltd., IUCN Pakistan, 2014

- *Strategic environmental assessment of hydropower development in Azad Jammu and Kashmir.* Annandale D.D. Islamabad: Hagler Bailly Pakistan (Pvt) Ltd., IUCN Pakistan, 2014
- *Environmental impact assessment guidance for coal fired power plants in Pakistan.* Coutinhou, M. en H. Butt. Islamabad: IUCN Pakistan, 2014
- *Accreditation for EIA consultants.* Islamabad: Hagler Bailly Pakistan (Pvt) Ltd., IUCN Pakistan, 2014
- *Review mechanism for environmental assessment.* Islamabad: Hagler Bailly Pakistan (Pvt) Ltd., IUCN Pakistan, 2014

 Kennis & communicatie

Kennisfeiten Nederland,
presentaties en publicaties

Kennis Internationaal,
presentaties en publicaties

 Wat doet de Commissie?

 M.e.r. in Nederland

 M.e.r. Internationaal

 Kennis & communicatie

 Toekomstvisie

Toekomstvisie • Nederland

Uitnodigingsplanologie

Hoe slaat milieueffectrapportage een brug tussen de gewenste flexibiliteit in planvorming bij uitnodigingsplanologie en zorgvuldige effectbeschrijving? In 2014 hebben we de opties met input van verschillende partijen op een rij gezet en verwoord in een factsheet. In 2015 nodigen we een brede doelgroep uit om deze ideeën te bespreken en te vervolmaken. Waar onze ideeën vragen om specifieke invulling van de nieuwe *Omgevingswet*, verzoeken we om aandacht hiervoor in onze contacten met ministeries en het parlement.

Gezondheid

Ook in 2015 krijgt het onderwerp gezondheid in m.e.r. expliciete aandacht. Samen met partijen als ggd's en het RIVM ontwerpen we een online handreiking over hoe in m.e.r. om te gaan met het thema gezondheid. De introductie van de handreiking in de (m.e.r.-)praktijk ondersteunen we met workshops.

Stroomlijning

De introductie van tarieven voor al onze adviesproducten, in juli 2014, is administratief goed verlopen. In 2015 gaan we op zoek naar verdere verbetering van werkprocessen om adviestrajecten nog soepeler en tegen zo laag mogelijke kosten te laten verlopen. De kwaliteit van de adviezen blijft ook dan onze hoogste prioriteit.

“ Kwaliteit van advisering stond en staat voorop, ook nu we kostendekkend moeten werken ”

Veronica ten Holder, directeur Commissie m.e.r.

 Toekomstvisie

Nederland

Internationaal

 Wat doet de Commissie?

 M.e.r. in Nederland

 M.e.r. Internationaal

 Kennis & communicatie

 Toekomstvisie

Toekomstvisie • Internationaal

Private sector

In 2015 gaan we onze m.e.r.-ondersteuning van de private sector-programma's in ontwikkelingssamenwerking uitbouwen. We ondersteunden al het ORIO/DRIVE-programma, en we kijken ernaar uit datzelfde te doen bij de Fondsen Duurzaam Water, Duurzaam Ondernemen en Voedselzekerheid en het *Dutch Good Growth Fund*. Sinds begin 2015 doen we dat niet alleen in de 18 partnerlanden, maar in alle 66 landen die onder de fondsen vallen.

DSU

De Dutch Sustainability Unit blijft ambassades en directies ondersteunen bij klimaatkwesies, zoals het klimaatbestendig (*climate smart*) maken van landbouw en het in beeld brengen van effecten van klimaatprogramma's. Tegelijkertijd bieden we in 2015 weer hulp bij het integreren van groene groei en duurzame ontwikkeling: binnen landen-programma's, zoals de waterprogramma's in Soedan, en bij concrete projecten als de Sounda Gorge-stuwdam in Congo-Brazzaville.

Milieueffectrapportage

Naast bovengenoemde – relatief nieuwe – activiteiten blijven we ons richten op versterking van lokale m.e.r.-systemen. In 2015 doen we dat vooral in Burundi, Rwanda, Oeganda, Myanmar, Benin en Mali. Gefinancierd door de RVO, werken we ook in niet-partnerlanden als Zanzibar en Georgië.

“ M.e.r. kan de linking pin zijn tussen economische groei, milieukwaliteit en sociale doelen ”

Rob Verheem, directeur Commissie m.e.r. Internationaal.

 Toekomstvisie

Nederland

Internationaal

 Wat doet de Commissie?

 M.e.r. in Nederland

 M.e.r. Internationaal

 Kennis & communicatie

 Toekomstvisie

Financiën en personeel

Financiële verantwoording 2014

Voor haar wettelijke taken in Nederland en haar kennisfunctie ontving de Commissie tot 1 juli 2014 subsidie van de ministeries van Infrastructuur en Milieu, van Economische Zaken en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. Sinds juli 2014 zijn de exploitatiekosten voor alle Nederlandse activiteiten gedekt door tariefstelling voor de adviezen. De internationale activiteiten van de Commissie worden gefinancierd door het ministerie van Buitenlandse Zaken.

In 2014 bedroegen de totale uitgaven 6,4 miljoen. Hiervan is 4,6 miljoen uitgegeven voor Nederland en 1,8 miljoen internationaal. Na afronding en accountantscontrole van het financieel jaarverslag 2014 plaatsen we de samenvatting op de [website](#) (mei 2015).

Personeelsgegevens 31 december 2014

	Nederland	Internationaal	Totaal
Aantal medewerkers	41	13	54
Fte	25	12	37
Mannen	17	5	22
Vrouwen	24	8	32
Nieuwe medewerkers	4	1	5
Vertrokken medewerkers	7	2	9

Organisatie

Financiën en personeel

Medewerkers per 31/12

Leden en adviseurs

Wat doet de Commissie?

M.e.r. in Nederland

M.e.r. Internationaal

Kennis & communicatie

Toekomstvisie

Medewerkers per 31 december 2014

Organisatie

Financiën en personeel

Medewerkers per 31/12

Leden en adviseurs

Wat doet de Commissie?

M.e.r. in Nederland

M.e.r. Internationaal

Kennis & communicatie

Toekomstvisie

College van voorzitters

voorzitter

dr. C.A. Linse (Kees)

plaatsvervangend voorzitters

mr. F.W.R. Evers (Frans)

ir. J.J. de Graeff (Jan Jaap)

prof. dr. ir. R. Rabbinge (Rudy)

drs. J.G.M. van Rhijn (Marieke)

mr. C.Th. Smit (Tom)

M.A.J. van der Tas (Marja)

drs. L.H.J. Verheijen (Lambert)

ir. J. van der Vlist (Hans)

Directie

ir. V.J.H.M. ten Holder (Veronica)

drs. R.A.A. Verheem (Rob)

Bestuur

voorzitter

dr. C.A. Linse (Kees)

secretaris/penningmeester

drs. J.G.M. van Rhijn (Marieke)

bestuursleden

T.A. Maas-De Brouwer (Trude)

ir. J. van der Vlist (Hans)

prof. dr. H.H.F. Wijffels (Herman)

gevolmachtigde

ir. V.J.H.M. ten Holder (Veronica)

Werkgroepsecretarissen Nederland

ir. B. Barten (Bart)

drs. B.F.M. Beerlage (Bart)

ir. J.M. Bremmer (Marijke)

dr. G.P.J. Draaijers (Geert)

drs. M. van Eck (Marja)

drs. S.J. Harkema (Sjoerd)

mr. drs. G.A.J.M. Hoevenaars (Gijs)

drs. P.J. Jongejans (Pieter)

dr. J.F.M.M. Lembrechts (Johan)

drs. R. Meeuwse (Roel)

drs. J.P. Siedsma (Jeltje)

drs. W. Smal (Willemijn)

ir. C.T. Smit (Corrie)

mr. drs. A. Wagenmakers (Annemarie)

Kennis & informatie

drs. H.M.E. Boerman (Heleen)

G. Buit, MSc (Gerlinde)

drs. A.T. Hardon (Anne)

V.G.J. van Stokkom (Véronique)

Financiële administratie

W.M.G.B. Lucassen (Willeke)

A. Roelofsen (Aleks)

Administratieve en huishoudelijke ondersteuning

secretarissen Nederland

A.J.C. van Asperen (Angelina)

B.C. Benkers (Linda)

H.J. Bijvank (Heleen)

G. Lesman (Greet)

J. Raaben (Jacqueline)

G.W. Takken (Bep)

M.E.C. van den Tempel (Marijke)

secretarissen internationaal

V.M. Fortes (Vanda)

L.M. Wildenburg (Liduína)

J.W. Zomer (Jamila)

receptie/helpdesk

A.M.E.M. Evers (Margareth)

M. Verbon (Mirelle)

W. Visser (Nanny)

huishoudelijke ondersteuning

J.H.M. Lammers-Zieltjes (Janny)

Automatisering

P. Kop (Peter)

A.M. Voogt-van Hamersveld (Astrid)

M.J.F. Wagenbuur (Mark)

Leden en adviseurs die in 2014 aan een werkgroep deelnamen

Nederland

Leden

- ir. H.G. van der Aa
- prof. dr. B.J.M. Ale
- prof. dr. E.J.M.M. Arts
- ir. J.J. Bakker
- dr. mr. C.J. Bastmeijer
- drs. ing. A. van Beek
- drs. D.J.F. Bel
- dr. J.H. van den Berg
- drs. L. Bijlmakers
- dr. G.J. van Blokland
- prof. dr. P.L. de Boer
- ir. S. Bokma
- ir. D.A. Boogert
- ir. P. van der Boom
- ir. T.B.J. Bremer
- dr. M.J. Brotsma
- dr. N.M.J.A. Dankers
- ing. J. Derksen
- ir. J.A.M. van Dijk
- ir. W.J. van Doorn
- ing. H.H. Ellen
- dr. F.H. Everts
- prof. mr. A. Freriks
- ir. C. van der Giessen
- ing. J.M. van der Grift
- ir. J.H.J. van der Gun
- dr. R.M. van Heeringen
- prof. dr. ir. R.E.C.M. van der Heijden
- ir. D.L.J. Heikens
- dr. C.J. Hemker
- ing. H.J.M. Hendriks
- prof. dr. P. Hoekstra
- ir. J.A. Huizer
- ing. R.P.M. Jansen
- drs. S.R.J. Jansen
- ing. L.M. de Jong
- ir. W.H.A.M. Keijsers
- drs. R.J. van Kerkhoff
- drs. R.J.M. Kleijberg
- T.R. Knottnerus
- drs. M.A. Kooiman
- dr. ir. J.A.M.M. Kops
- ing. P.A. Kroeze
- ir. J.E.M. Lax
- drs. A. van Leerdam
- ing. J.J.A. van Leeuwen
- dr. R.S.E.W. Leuven
- mr. ing. M.J.P. van Lieshout
- prof. ir. E.A.J. Luiten
- drs. Y.J. van Manen
- prof. dr. H.J. Meurs
- dr. G.W.N.M. van Moorsel
- drs. L. Oprel
- ir. H. Otte
- dr. M.J.F. van Pelt
- ing. B.P.A. Peters
- ing. M.M.J. Pijnenburg
- ir. A.J. Pikaar
- drs. C.C.D.F. van Ree
- dr. J. Renes
- ir. M.B. Schöne
- ir. K.A.A. van der Spek
- ir. H.E.M. Stassen
- ing. G. van der Sterre, MSc
- ir. J. Termorshuizen
- drs. ing. F. ten Thij
- drs. C.T.M. Vertegaal
- ing. R.L. Vogel
- prof. dr. ir. H.J. de Vriend
- dr. N.P.J. de Vries
- ir. R.F. de Vries
- ir. P.P.A. van Vugt
- prof. ir. J.J. van der Vuurst de Vries
- drs. K. Wardenaar
- prof. dr. G.P. van Wee
- drs. R.B. van der Werff
- drs. H.A.T.M. van Wezel
- drs. F. Wijnants

- drs. J. van der Winden
- ir. Th.G.J. Witjes
- drs. R.A.M. van Woerden
- dr. F. Woudenberg
- ing. E. Wymenga
- ir. J.H. de Zeeuw
- drs. G. de Zoeten

Adviseurs

- ir. W. Beekman
- ing. E.H.A. de Beer
- ir. G.C. Bergsma
- ir. L. Besselink
- ing. J. den Boeft
- ir. A. J. F. Brinkmann
- ir. H.S. Buijtenhek
- drs. F.A.M. Claessen
- ing. E.E.M. Coopmann- van Overbeek
- ir. J.G.A. Coppes
- ir. A.G.M. Dassen
- drs. G.B. Dekker
- ing. W.J. Dirks
- drs. S. Dirksen

[meer op volgende pagina](#)

Organisatie

Financiën en personeel

Medewerkers per 31/12

Leden en adviseurs

Wat doet de Commissie?

M.e.r. in Nederland

M.e.r. Internationaal

Kennis & communicatie

Toekomstvisie

Organisatie

Financiën en personeel

Medewerkers per 31/12

Leden en adviseurs

- drs. R. During
- dr. K. Essink
- ir. M.H. Fast
- dr. Th. Fens
- W. Foppen
- drs. G. Gabry
- ir. J. Goudeseune
- dr. W.J.E. van de Graaff
- dr. H.R.G.K. Hack
- prof. dr. ir. T.J. Heimovaara
- ing. W. Hoeve
- dr. F.L. Hooimeijer
- ing. E. van Horsssen-Maas
- dr. ir. Z. Jager
- drs. H.W.A. Jans
- ing. J.A. Janse
- dr. ir. drs. R.B. Jongejan
- G.K. Jobse
- drs. S. Jonkers
- dr. Y.S. Kok-Palma
- drs. E.S. Kooi
- B.J.H. Koolstra
- ir. P.J.A. van de Laak

- ing. L.T.M. Lamers
- prof. ir. H. Ligteringen
- dr. H. Middelkoop
- drs. H. Nijenhuis
- prof. dr. W.F. Passchier
- drs. J.L.P.M. van der Pluijm
- drs. ing. T. Prins
- ing. R.H. Schokker
- dr. H. Slaper
- ing. C.P. Slijpen
- ir. H.T. Sman
- dr. R.C.G.M. Smetsers
- mr. drs. J.H.K.C. Soer
- mr. dr. M.A.A. Soppe
- ir. S. Teeuwisse
- ir. T.F.A.M. Teunissen
- mr. S.M. van Velsen
- ir. M.L. Verspui
- R. Vrolijk
- drs. H.W. Waardenburg
- ir. R.N. Walter
- dr. J. Wesseling

Internationaal

- ir. G.J. Akkerma
- ir. G. Alé
- dr. D. Annandale
- ir. N.J. Bech
- prof. ir. E. van Beek
- C.L.M. Bentvelsen, Msc
- dr. D. Bitondo
- dr. J.S. Clancy
- I.E.M. Dankelman, MSc
- dr. F.D. Deodatus
- A.H. Gosses, MSc
- G.J. de Graaf, PhD
- drs. V. Groverman
- ir. B. Hagin
- drs. Ir. S.P.W. Ivens
- dr. J.J. Kessler
- P.D. de Koning, MSc
- ir. P.C. Letitre
- drs. H.R.J. van Maanen
- dr. M. Marchand
- ir. M.J. Nuesink
- T.A.J.M. van Osch, MSc
- ir. A. van der Velden
- A.V. de Vreede, MSc
- M. Reinders
- P. Robinson, PhD
- K. Samoura, PhD
- ir. H.M.C. Satijn
- dr. R. Slootweg
- K.K. Pereira Taela, PhD
- prof. dr. P. van der Zaag
- dr. L. Zwarts

Wat doet de Commissie?

M.e.r. in Nederland

M.e.r. Internationaal

Kennis & communicatie

Toekomstvisie

Uitgebrachte adviezen in 2014 • Nederland

Adviezen over reikwijdte & detailniveau

2300 Ontwikkeling Bloemendalerpolder	2924 Zinkfabriek Nyrstar, Budel
2668 Noordoostcorridor	2925 Vervanging Steekterbrug, Alphen aan den Rijn
2842 Nationaal programma beheer radioactief afval en verbruikte splijtstoffen	2935 Helikopterstart- en -landingsplaats, Eemshaven
2854 Bufferzones Bargerveen	2940 Agrarisch bedrijf Koemkolkweg 8, Oosterwolde
2866 ZuidasDok	2955 Herstructurering Wind op Land, provincie Noord-Holland
2871 Waterbeheerplan Aa en Maas	2957 Windpark de Veenwieken, Hardenberg
2872 Bestemmingsplan stortplaats Nauerna, Zaanstad	2963 Bestemmingsplan Hoekse Lijn
2875 Nieuwe sluis Terneuzen	2964 Uitbreiding Hydrocracker-installatie ExxonMobil-raffinaderij, Rotterdam
2877 Bepalen voorkeurslocatie(s) drinkwaterwinning Twente-Achterhoek	2965 Kavelbesluiten Windenergie op Zee, Borssele
2881 Vismigratierivier Afsluitdijk	2978 Transferium De Punt, Tynaarlo
2884 GREEN+ productiegasbewerking en Syngas/Waterstofproductie, Heveskes Energy Delfzijl	2980 Omgevingsvisie provincie Groningen 2015-2019
2885 Bestemmingsplan Rotterdam The Hague Airport	2982 Offshore windpark Q4
2888 Structuurvisie Schaliegaswinning	2984 Ontwikkeling bedrijventerrein Dordtse Kil IV
2890 Luchthavenbesluit Rotterdam The Hague Airport	2987 Luchthaven De Kooy
2898 Aanpassing N207 zuid, provincie Zuid-Holland	2991 Verdieping Nieuwe Waterweg
2908 Versterking Houtribdijk tussen Lelystad en Enkhuizen	
2913 Bestemmingsplan bedrijventerrein Kleefse Waard - Koningspleij Noord, Arnhem	

Toetsingsadviezen

1258 Luchthavenbesluit luchthaven Volkel	2616 Zuidelijke Randweg Borne
1826 Verruiming vaargeul Eemshaven-Noordzee	2617 Uitbreiding opslagvoorzieningen radioactief afval bij COVRA, Vlissingen-Oost
1882 Natuurpakket Westerschelde - Het Zwin	2626 DOW/Mosselbanken en 'Maintenance Value Park', Terneuzen
2052 Ontwikkeling Flevokust, Lelystad	2631 Plumveehouderij Roffert 21, Castenray
2083 Herinrichting Lobberdense Waard	2636 Structuurvisie Windenergie op Land
2236 Recreatiegebied Voorland Stichtsebrug	2647 Bestemmingsplan buitengebied, Tubbergen
2323 380 kV Hoogspanningsverbinding Doetinchem-Voorst	2649 Windpark Nieuwe Waterweg, Hoek van Holland
2328 Logistiek Park Moerdijk	2661 Dijkversterking Hoeksche Waard Zuid
2337 Bestemmingsplan Peka Kroef bv, Odiliapeel	2663 Luchthavenbesluit militaire luchthaven Eindhoven
2367 Dijkversterking Spui Oost, Hoeksche Waard	2671 Realisatie regionaal bedrijventerrein Werkendam
2383 A1 Apeldoorn-Zuid - knooppunt Beekbergen	2681 Dijkversterking Capelle aan den IJssel
2423 Inrichtingsplan Oude Willem, Nationaal Park Drents-Friese Wold	2687 Optimalisatie hoogwatergeul Lomm
2509 Bestemmingsplan Piekberging Haarlemmermeer	2689 Gebiedsontwikkeling Havikerwaard-Zuid, Rheden
2525 Zeetoegang IJmond	2696 Omgevingsvisie provincie Gelderland
2555 Bestemmingsplan herinrichting Schoonebeekerdiep, Emmen	2697 Oprichting Lube Oil Hydrocracker door, Kuwait Petroleum Europoort BV
2581 Luchthavenbesluit Twente	
2584 Windpark Krammer, Zeeland	
2595 Zandhonger Oosterschelde	

Uitgebrachte adviezen

Nederland

Internationaal

Afkortingenlijst

Wat doet de Commissie?

M.e.r. in Nederland

M.e.r. Internationaal

Kennis & communicatie

Toekomstvisie

2698	Ontmanteling Lage Flux Reactor, Petten	2851	Bestemmingsplan buitengebied Drimmelen	2879	Kartbaan Strijen	2941	Pluimveehouderij Van Deurzen, Groesbeek
2706	Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014	2853	Bestemmingsplan Hoef en Haag, Vianen	2880	Structuurvisie Waalwijk 2025	2942	Bestemmingsplan buitengebied Werkendam
2715	Bestemmingsplan buitengebied Weststellingwerf	2855	Structuurvisie ondergrondse infrastructuur, Terneuzen	2882	Bestemmingsplan buitengebied Someren 2014	2945	Bestemmingsplan buitengebied Wijk bij Duurstede
2718	POL-aanvulling N266-Randweg Nederweert	2856	Bestemmingsplan buitengebied Opsterland	2883	Bestemmingsplan Katwoude Hoogedijk 24, Waterland	2947	Uitbreiding Varkenshouderij Kreiel 14, Wintelre
2728	Melkveehouderij Klaverkoe te Winkel, Hollandse Kroon	2858	Bestemmingsplan buitengebied Neerijnen	2889	Provinciaal inpassingsplan bedrijventerrein Medel, provincie Gelderland	2949	Overnachtingshaven Beneden-Lek, Bergambacht
2742	Grenscorridor N69	2859	Bestemmingsplan buitengebied Littenseradiel	2891	Uitbreiding melkrundveebedrijf Hilhorst, Baarn	2950	Bestemmingsplan buitengebied Roosendaal-Nispen
2749	Bestemmingsplan buitengebied Heerhugowaard	2861	Structuurvisie Pijnacker-Nootdorp	2899	Spitsstrook A7/A8	2951	Toverland Horst aan de Maas
2757	Rondweg N345 De Hoven/Zutphen	2862	Aangepast bestemmingsplan buitengebied Hilvarenbeek	2903	Actualisatie Buitengebied West, Bodegraven-Reeuwijk	2954	Bestemmingsplan buitengebied Teylingen
2771	Visie Ruimte en Mobiliteit Zuid-Holland	2863	Bestemmingsplan buitengebied Zelhem	2905	Bestemmingsplan Dorado Beach, Olburgen, Bronckhorst	2955	Herstructurering Wind op land, provincie Noord-Holland
2775	Windenergie op Zee	2863	Bestemmingsplan buitengebied Zelhem	2911	Bestemmingsplan buitengebied Epe (2014)	2958	Eiland van Schalkwijk en 't Goy e.o.
2792	Luchthavenbesluit Lelystad Airport	2864	Bestemmingsplan buitengebied Bladel	2912	Motorcrosscircuit Duivenbos, Overloon	2959	Windmolenpark Hattemerbroek, Oldebroek
2800	Windenergie Goeree-Overflakkee	2865	Bestemmingsplan buitengebied Leudal	2914	Uitbreiding veehouderij Kilewierwei 1, Tirns, Súdwest Fryslân	2960	Varkenshouderij Hendriks, Ter Apel, Vlagtwedde
2807	Verdiepte ligging Vaesrade	2868	Bestemmingsplan Kijkduin-Ockenburg	2923	Herinrichting De Bijlandse Waard	2961	Uitbreiding intensieve veehouderij Gendringseweg 9, Aalten
2809	Mobiliteitsplan provincie Utrecht	2869	Bestemmingsplan landelijk gebied Schermer	2929	Bestemmingsplan buitengebied Rijnwoude	2962	Bestemmingsplan landelijk gebied 2015, Aalten
2818	Tramverbinding Vlaanderen-Maastricht	2870	Bestemmingsplan Katshaar Zuivel BV en geluidzone, Coevorden	2930	Bestemmingsplan buitengebied Oisterwijk	2966	Bestemmingsplan buitengebied Nederlek
2820	Droge Voeten 2050, beheergebied waterschap Noorderzijlvest	2873	Uitbreiding varkenshouderij Adfra Beheer, St. Sebastiaanskapelstraat 9a, Weert	2931	Verplaatsing melkveehouderij Beker, Brummen	2967	Bestemmingsplan buitengebied Borne
2831	Bestemmingsplan landelijk gebied Opmeer	2874	Harvesta Green Goods Farm, Lelystad	2932	Bestemmingsplan buitengebied Harderwijk	2970	Uitbreiding agrarisch bedrijf Winschoterweg, Groningen
2835	Glastuinbouwgebied Koekoekspolder, Kampen	2876	Bestemmingsplan buitengebied Oosterhout	2933	Bestemmingsplan buitengebied Halle Heide	2971	Pluimveehouderij Duinkerken-Haanstra, De Wolden
2847	Hof van Cranendonk, Soerendonk	2878	Rijksstructuurvisie Grevelingen Volkerak-Zoommeer	2934	Windvisie Gelderland	2972	Bestemmingsplan buitengebied Skarsterlân, De Friese Meren
2848	Windturbines A15 Nijmegen			2938	Bestemmingsplan buitengebied Bergen op Zoom-Zuid		
2850	Windpark Wieringermeer						

Uitgebrachte adviezen

Nederland

Internationaal

Afkortingenlijst

Wat doet de Commissie?

M.e.r. in Nederland

M.e.r. Internationaal

Kennis & communicatie

Toekomstvisie

- 2973 Tussentijdse wijziging Nationaal Waterplan (Deltaprogramma 2015)
- 2975 Woningbouwlocatie De Del, Rozendaal
- 2976 Gestuurde waterberging Valkenswaard-Zuid

Toetsingsadviezen aangevulde milieueffectrapporten

- 1258 Luchthavenbesluit luchthaven Volkel
- 1826 Verruiming vaargeul Eemshaven-Noordzee
- 1882 Natuurpakket Westerschelde - Het Zwin
- 2328 Logistiek Park Moerdijk
- 2423 Inrichtingsplan Oude Willem, Nationaal Park Drents-Friese Wold
- 2525 Zeetoegang IJmond
- 2607 Bestemmingsplan westelijk buitengebied, Putten
- 2616 Zuidelijke Randweg Borne, provincie Overijssel
- 2636 Structuurvisie Windenergie op land
- 2647 Bestemmingsplan buitengebied Tubbergen
- 2663 Luchthavenbesluit militaire luchthaven Eindhoven
- 2696 Omgevingsvisie Provincie Gelderland
- 2697 Oprichting Lube Oil Hydrocracker, Kuwait Petroleum Europoort BV
- 2742 Grenscorridor N69
- 2771 Visie ruimte en mobiliteit provincie Zuid-Holland
- 2775 Windenergie op zee
- 2792 Luchthavenbesluit Lelystad Airport
- 2818 Tramverbinding Vlaanderen-Maastricht
- 2835 Glastuinbouwgebied Koekoekspolder, Kampen
- 2848 Windturbines A15 Nijmegen
- 2850 Windpark Wieringermeer
- 2851 Bestemmingsplan buitengebied Drimmelen
- 2853 Bestemmingsplan Hoef en Haag, Vianen
- 2863 Bestemmingsplan buitengebied Zelhem
- 2864 Bestemmingsplan buitengebied Bladel
- 2874 Harvesta Green Goods Farm, Lelystad
- 2883 Bestemmingsplan Katwoude Hoogedijk 24, Waterland
- 2889 Provinciaal inpassingplan bedrijventerrein Medel, provincie Gelderland
- 2930 Bestemmingsplan buitengebied Oisterwijk
- 2933 Bestemmingsplan buitengebied Halle Heide
- 2934 Windvisie Gelderland
- 2941 Pluimveehouderij Van Deurzen, Groesbeek
- 2975 Woningbouwlocatie De Del, Rozendaal

Overige adviezen

- 2505 Ring Utrecht tweede fase, onderdeel A27/A12
- 2511 Renovatie RWZI Treurenburg 's-Hertogenbosch
- 2737 Overnachtingshaven Lobith
- 2796 Monitoring aardgaswinning onder de Waddenzee vanaf de locaties Moddergat, Lauwersoog en Vierhuizen
- 2852 Opzet monitoring zoutwinning Frisia, havenmond Harlingen
- 2878 Rijksstructuurvisie Grevelingen Volkerak-Zoommeer
- 2892 Windpark Slufterdam
- 2902 N358, grens Fryslân/Groningen
- 2922 Regieplan/Structuurvisie Eemsmond-Delfzijl
- 2928 Monitoring aardgaswinning onder de Waddenzee vanaf de locaties Moddergat, Lauwersoog en Vierhuizen, advisering monitoringjaar 2013
- 2977 Verbinding A8/A9

Uitgebrachte adviezen

Nederland

Internationaal

Afkortingenlijst

Kijk voor alle projectinformatie en adviezen op www.commissiener.nl

Wat doet de Commissie?

M.e.r. in Nederland

M.e.r. Internationaal

Kennis & communicatie

Toekomstvisie

Uitgebrachte adviezen in 2014 • Internationaal

Werkgroepadviezen

- O98 Advisory review of the EIA and Gender Action Plan for the Main River Flood and Bank Erosion Risk Management Programme, Bangladesh
- O99 Avis sur l'examen de la qualité de l'EIES, Barrage hydroélectrique d'Adjarala, Benin
- O100 Avis d'examen sur l'Étude d'Impact Environnemental et Social (EIES) pour le projet Clean and Waste Free Bujumbura, Burundi
- O101 Advisory report Terms of Reference EIA Bagan River Multipurpose Beautification Project, Myanmar

Secretariaatsadviezen

- 2014-01 Appraisal of EIA requirements for Ghana Wash Window 2013
- 2014-02 Évaluation de la collaboration entre le MEEATU et la CNEE 2011-2013
- 2014-03 Capacity Development for EIA in Central Africa – Concluding Programme Implementation report
- 2014-04 Capacity Development for EIA in Central Africa - Concluding Financial Report
- 2014-05 Advice on Informal Draft Inception Report Zambezi Multi-Sector Agenda/SEA
- 2014-06 Advice on Draft Inception Report Zambezi Multi-Sector Agenda/SEA/PEOTT
- 2014-07 Appraisal of EIA requirements for Ghana Wash Window 2014, second call
- 2014-08 Instructions pour l'auteur de la révision du cadre légal de la procédure d'EIES au Burundi (version finale 14-07-2014)
- 2014-09 Appraisal of EIA requirements under the Sustainable Water Fund (FDW)
- 2014-10 Avis sur l'approche de procédure du Ministère du Développement Rural pour l'Étude Environnementale Stratégique (EES) pour la définition du Plan d'Aménagement Hydro Agricole (PAHA)
- 2014-11 Quick Scan (Review) of the Draft ESIA Report on Greater Maputo Water Supply Project, Corumana System, Mozambique (ORIO-project 11/MZ/23)
- 2014-12 Quick Scan (Review) of the ESIA Report on the Project ORIO/11/BZ/22 'Supporting the rehabilitation of the health system in Burundi through the building of two hospitals in the districts of Vumbi and Busoni, Kirundo province', Burundi
- 2014-13 Quick Scan (Review) of the ESIA Report on Drinking Water Supply Bujumbura, Burundi (ORIO-project 12/BI/01)
- OS30-To17 Check of the 2nd version of the ESIA Report on Drinking Water Supply Bujumbura, Burundi (ORIO-project 12/BI/01)
- 2014-14 Quality check of 4 EIA Review Reports in the Oil and Mineral Resources Sector from Cameroon and Uganda in the Framework of the EIA-Tool Impact Enhancement Project
- 2014-15 Comments on ToR for SEA power sector in Georgia
- 2014-16 Le Tri-préliminaire et la participation publique dans la procédure de l'EIES au Burundi - Rapport de l'atelier
- 2014-17 Quick Scan (Review) of the ESIA Report on the project ORIO10/SN/01 'Development of the Port of Ziguinchor', Senegal
- 2014-18 Advice on Phase 1 Products Zambezi Multi-Sector Agenda/SEA/PEOTT
- 2014-19 Observations on updated regulations for EIA in Uganda
- 2014-20 Rapport d'analyse des résultats des graphiques: forces et faiblesses du système d'EIE

Uitgebrachte adviezen

Nederland

Internationaal

Afkortingenlijst

Wat doet de Commissie?

M.e.r. in Nederland

M.e.r. Internationaal

Kennis & communicatie

Toekomstvisie

Capaciteitsontwikkeling landen/regio's

Afrika

- Benin
- Burundi
- Kenia
- Mozambique
- Rwanda
- Tunesië
- Zanzibar
- Centraal-Afrika (SEEAC/CEEAC)
- West-Afrika (WAAEA)

Azië

- China
- Indonesië
- Pakistan

Europa

- Georgië

EIA mapping workshops

- Benin
- 7 x Pakistan (Azad Jammu en Kashmir, Balochistan, Federal Capital Territory, Gilgit Baltistan, Khyber Pakhtunkhwa, Punjab, Sindh)
- Zanzibar

Adviezen Dutch Sustainability Unit (DSU)

SU01-37	Integrating gender equality in climate-smart development, DGIS	SU01-53	Contribution to DME Climate Change E-course, DGIS	SU07-60	Sustainability check of inception report water for Eastern Equatoria State, EKN Zuid-Soedan
SU01-38	DGIS Workshop on integration of cross-cutting issues into water and food Security programmes in Sub-Saharan Africa	SU01-55	MFA Climate Smart Programme 2014-2015, DGIS	SU07-61	Sustainability check of inception report water for Lakes State, EKN Zuid-Soedan
SU01-10	ToRs Sustainability Framework & FIETS - fase II, DGIS	SU01-58	International Reporting Obligation (Phase I), DGIS	SU12-52	Peer review of the HoA CC Partnership Programme HoA-REC&N, DGIS
SU01-44	Gender mainstreaming in CBI programmes, DGIS	SU01-59	Analysis of proposed changes to the World Bank's safeguard policies: Briefing paper, DGIS		
SU01-45	Gender mainstreaming into Green Climate Fund Programme, DGIS	SU04-40	Guidance note on gender equality and women's rights, EKN Mozambique		
SU01-46	Climate change screening of embassies' Water and Food Programmes	SU04-41	Analysis of SRHR policy and portfolio: gender equality, environment and climate change analysis of the SRHR spearhead of EKN Mozambique		
SU01-47	Environmental assessment of Securing Water For Food (SWFF) proposals under the Water Grand Challenge, DGIS	SU04-42	Integration of gender equality, climate and environment in water and food security result fiches of EKN Mozambique		
SU01-48	Review draft Multi-Annual Strategic Plan DGIS-DME	SU15-43	Inga Basse Chute and mid-size hydropower development TA project. Advice on the adequacy of the information underlying decision making, DGIS		
SU01-49	Climate change screening DME Water Programmes, DGIS				
SU01-50	Assessment of results fiches DME, DGIS				
SU01-51	Climate screening DME Food programmes, DGIS				

Kijk voor projectinformatie en adviezen op www.eia.nl

Uitgebrachte adviezen

Nederland

Internationaal

Afkortingenlijst

Wat doet de Commissie?

M.e.r. in Nederland

M.e.r. Internationaal

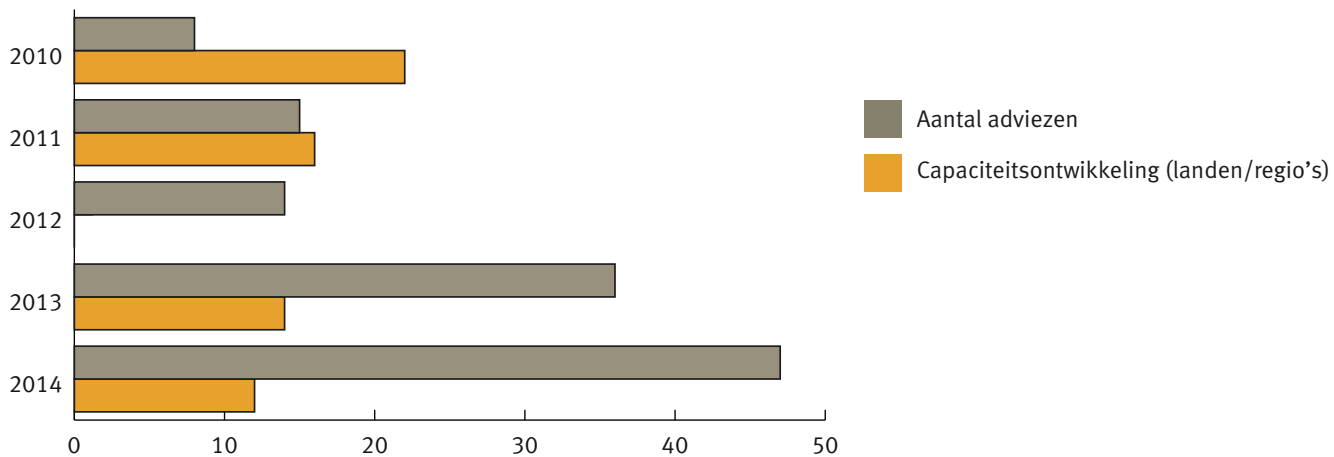

Kennis & communicatie

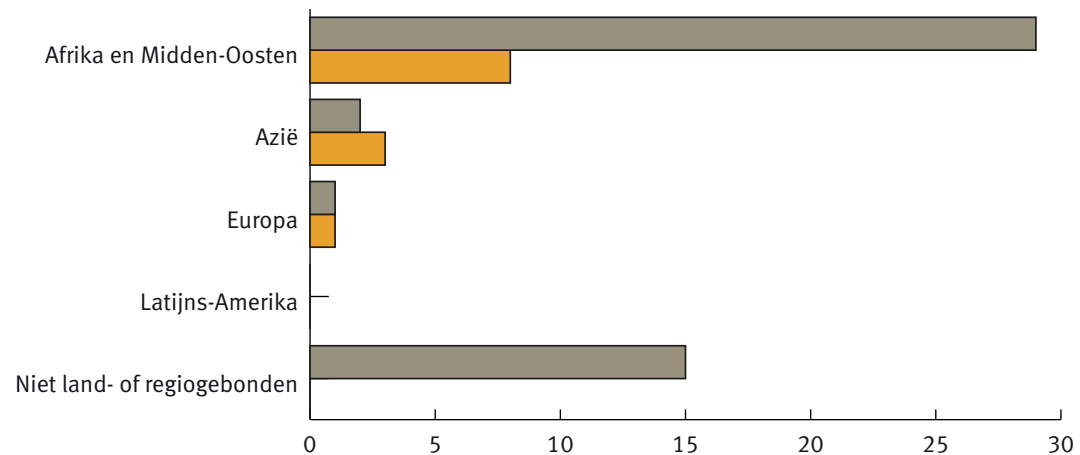

Toekomstvisie

Adviezen en capaciteitsontwikkeling internationaal 2010-2014

Per continent 2014

Uitgebrachte adviezen

Nederland

Internationaal

Afkortingenlijst

Wat doet de Commissie?

M.e.r. in Nederland

M.e.r. Internationaal

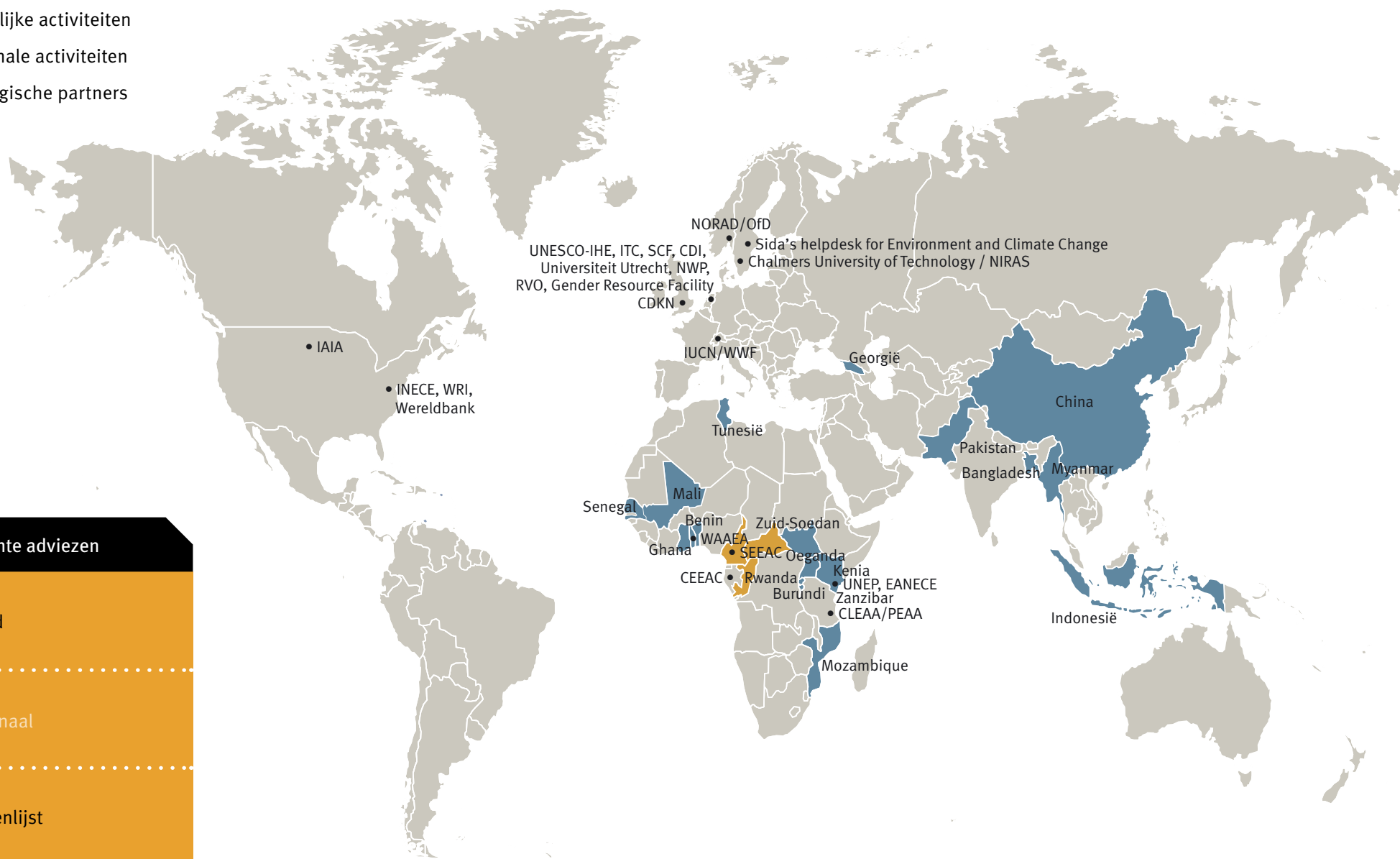
Kennis & communicatie

Toekomstvisie

Activiteiten in 2014 - Internationaal

- Landelijke activiteiten
- Regionale activiteiten
- Strategische partners

Uitgebrachte adviezen

Nederland

Internationaal

Afkortingenlijst

Wat doet de Commissie?

M.e.r. in Nederland

M.e.r. Internationaal

Kennis & communicatie

Toekomstvisie

Afkortingen • Internationaal

ARCOS	Albertine Rift Conservation Society	MFA	Ministry of Foreign Affairs
CBI	Centre for the Promotion of Imports from developing countries	NCEA	Netherlands Commission for Environmental Assessment (Commissie m.e.r.)
CDI	Centre for Development Innovation	NIAP	National Impact Assessment Programme (Pakistan)
CDKN	Climate & Development Knowledge Network	NORAD/OfD	Norwegian Agency for Development Cooperation/ Oil for Development
CEEAC	Communauté Economique des Etats de l'Afrique Centrale	NWP	Netherlands Water Partnership
CLEAA	Capacity Development and Linkages for Environmental Assessment in Africa	ORIO/DRIVE	Ontwikkelingsrelevante Infrastructuurontwikkeling/ Developmentally Relevant Infrastructure Investment Vehicle (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland)
DGIS	Directoraat-Generaal Internationale Samenwerking	PAANEEAC	Programme d'Appui aux Associations Nationales pour l'Évaluation Environnementale d'Afrique Centrale
DME	Directie Klimaat, Milieu, Energie en Water	PEAA	Partnership for Environmental Assessment in Africa
DSU	Dutch Sustainability Unit	PEOTT	Plano Especial de Ordenamento Territorial da Província de Tete
EANECE	East African Network for Environmental Compliance and Enforcement	PPP	Programma Publiek Private Samenwerking (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland)
EIE(S)	Études d'Impact Environnemental (et Social)	RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
EKN	The Embassy of the Kingdom of the Netherlands	SCF	Sustainability Challenge Foundation
E(S)IA	Environmental (and Social) Impact Assessment (project-m.e.r.)	SEA	Strategic Environmental Assessment (plan-m.e.r.)
FDOV	Faciliteit Duurzaam Ondernemen en Voedselzekerheid (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland)	SEEAC	Secrétariat pour l'Évaluation Environnementale en Afrique Centrale
FDW	Fonds Duurzaam Water (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland)	SRHR	Sexual and Reproductive Health and Rights
GWW	Ghana WASH Window (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland)	SWOT-analyse	Strengths Weaknesses Opportunities Threats-analyse
HoAREC&N	Horn of Africa Regional Environment Centre and Network	ToR	Terms of Reference
IAIA	International Association for Impact Assessment	UNEP	United Nations Environment Programme
IFC	International Finance Corporation	UNESCO-IHE	Institute for Water Education
INECE	International Network for Environmental Compliance and Enforcement	UNFCCC	United Nations Framework Convention on Climate Change
ITC	International Institute for GEO Information, Science and Earth Observation	WAAEA	West African Association for Environmental Assessment
IUCN	International Union for Conservation of Nature	WRI	World Resources Institute
IWRM	Integrated Water Resources Management	WWF/WNF	World Wildlife Fund/Wereld Natuur Fonds

Uitgebrachte adviezen

Nederland

Internationaal

Afkortingenlijst

Wat doet de Commissie?

M.e.r. in Nederland

M.e.r. Internationaal

Kennis & communicatie

Toekomstvisie

Missie

De Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) is een onafhankelijke adviescommissie van deskundigen. Zij adviseert overheden, nationaal en internationaal, over de kwaliteit van milieueffectrapportages. Zo wil zij een bijdrage leveren aan zorgvuldige besluitvorming. Haar uitgebreide kennis van m.e.r. stelt de Commissie beschikbaar voor iedereen.

Colofon

978-90-421-4079-0

© 2015, Commissie voor de milieueffectrapportage

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, opname in een geautomatiseerd gegevensbestand, fotokopie of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van de Commissie voor de m.e.r.

Ontwerp en realisatie: Ontwerpbureau Suggestie & illusie, Utrecht

Redactie: Heleen Boerman en Anne Hardon (Commissie m.e.r.)

Eindredactie: Tanja Veenstra, Utrecht

Fotografie: Gerlinde Buit, p. 18; Geert Draaijers, cover en p. 21; Sijmen Hendriks, p. 7, 9, 13, 15 en 19; Edmond Sossoukpe, p. 15; Li Tianwei, p. 17.

Video: Jotja Bessems Audiovisuele Producties p. 3, 10 en 13; Apnakam Productions, p. 20

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bezoekadres

Commissie voor de milieueffectrapportage
Arthur van Schendelstraat 800
3511 ML Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

030-2347666

mer@eia.nl

www.commissiemer.nl